

עטרת שלום

עלוך שיבועי שעי"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת לך לך

בס"ד, עשי"ק פרשת לך לך
ז' חשוון תשע"ב – שנה ג' גליון צ"ג

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

ירושלים	הרה"ג מוצי"ש ר"ת
4:12 5:25 6:04	
4:26 5:26 6:00	בני ברק
5:31 6:30 7:02	ניו יורק
5:22 6:22 6:54	מונטריאל
נא לשמור על קדושת הגליון	

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וּמַלְכֵי צֶדֶק מְלֶךְ שְׁלֹם הוֹצִיא לָחֶם וַיֵּיזַן וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֲלִיּוֹן (יד יח).

אפשר לפרש הפסוק הזה, בהקדים לבאר ענין המלחמה על כדורלעמר שהיתה בין ארבעה מלכים את החמשה (יד טו), שהרי ידוע (וזה"ק ח"ג רפא), שכל עבודותינו בעולם הזה בקיום התורה והמצוות, הוא כדי לעלות ולתקן השכינה שהיא בבחינת אות ה' אחרונה משם הוי"ה דאולא בגלותא, וכשהשכינה בגלותא נעשית אות ד' בסוד דלה ועניה, בסוד 'כל היום דוה' (איכה א יג) היפוך הוד, משא"כ כשהמלכות מתוקן היא בסוד אות ה', ואז שם הוי"ה בשלימות. כמבואר בסבא דמשפטים (וזה"ק ח"ב קד). בסוד יהוד"ה דאתקריאת דלת ואתקריאת ה"א, דא במסכנו ודא בעתירו. וכמבואר היטיב בכתבי מרן הארזי"ל (שער הכוונות דרושי הלילה ד"ו, פע"ח שער חג המצות פ"ז) עיי"ש.

וזה היתה המלחמה בין אברהם אבינו ע"ה עם כדורלעמר, כי כדורלעמר היה מארבע מלכים ועשה מלחמה עם החמשה, כי רצה שהשכינה יהיה בבחינת ארבעה דלה ועניה, ולא חמשה בחינת ה' שבשם הוי"ה, ולכן יצא אברהם אבינו למלחמה עליו כדי שהחמשה יצח את ארבעה שיהיה השכינה באות ה' ולא באות ד', ואז יהיה שם הוי"ה בשלימות.

ולכן זי"שב את כל הרבש וגם את לוז אחיו' כי לו"ט בגי' מה בחינת ענוה, בסוד ונחננו מוה' (שמות מז ז), וגם מ"ה מרמו לשם מ"ה החדש המתקן המלכות כידוע

(ע"ח שער התיקון פ"ב), היינו כי ע"י שהאדם מתנהג במדת הענוה ושפלות אזי יוכל לתקן השכינה, היפוך המתגאה שדוחק הגלי השכינה (ברכות מג:), וזה המידה רואים ג"כ אצל אברהם אבינו שאמר 'ואנכי עפר ואפר' (בראשית יח כו), ובוה הכוח תיקן את השכינה שתהיה באות ה'.

ולפי כל זה יובן כוונת הפסוק שהתחלנו 'ומלכי צדק' היינו 'מלכי' הוא בסוד השכינה, שהיתה בבחינת 'צדק' בחסרון ה', ובא אברהם אבינו ע"י מדתו מדת החדש, המשיך ה' חסדים למלכות ועשה 'מלך שלם' המלכות בשלימות בבחינת ה' ונעשית צדקה, כמבואר סודו ממרן הארזי"ל (עץ חיים שער מ"ג ומ"ד דרוש יד).

'הוציא לחם ויזין' שתיקן חטא עה"ד שהיתה מלחם וגפן כמבואר בחז"ל (ברכות מ. ב"ר יט ה) כי ע"י חטא עה"ד נפגמה השכינה והלכה בגלות. 'והוא כהן לאל עליון' היינו כי כהן הוא בחינת חסד המתקן, כמו שאמרו חז"ל (פסחים נט:): שכהנים אוכלים ובעלים מתכפרין. וזה שמרמו כאן רש"י שהוא שם בן נח, כי ש"ם ר"ת מ'לכות ש'מים, לרמוז שתיקן אאע"ה את השכינה.

וגם 'לחם' בגי' ג"פ שם הוי"ה כידוע (פע"ח שער השבת פכ"ד ועוד), 'ויזין' איתא בלקו"ת (עקב) בגי' האותיות של הז' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן קס"א קנ"א קמ"א שהם שבעים אותיות ע"ש. לרמוז לתיקון

ושלימות כל הוי"ות שתיקן אאע"ה. וגם 'יזין' מרמו לתיקון ז' ספירות התחתונות בחינת זו"ן, ו'לחם' מרמו להמשכת הג' הוי"ות שהם המוחין לז"א, ועי"ז השלים קומתם בעשר ספירות.

וזהו שמרמו ג"כ הבעל הטורים מש"כ על 'ברוך אברהם לאל עליון' ששבעה פסוקים בתורה כתוב ברכה להקב"ה. היינו לרמוז לתיקון ז' ספירות התחתונות, ומסיים שם שבפסוק הזה יש מאה תיבות כנגד מאה ברכות שבכל יום, לרמוז לתיקון כל הקומה שלימה ע"י המשכת המוחין כנ"ל והבן.

'קונה שמים וארץ' קונה בגי' אה"ה דמלוי יודי"ן, בחינת צלם דז"א מצד אימא כמבואר בשער הכוונות (דרושי העמידה ד"ב), ועי"ז נעשה היחוד של 'שמים וארץ' בחינת זו"ן. 'אשר מנן' מנ"ן בגי' ג"פ א"ל בחינת מקיפין כמבואר בכוונת הושענא רבא, היינו שהמשיך ג"כ את כל המקיפין, ועי"ז יהיו 'צריך בידך' שכל השונאים והמקטרגים והקל' יכנעו תחת ידך. 'זיתן לו מעשר מכל' בחינת תיקון המלכות שהיא ספירה העשירית כמבואר בתיקון (לא.).

ועפי"ז יובן שפיר מעם למה לאחר כל זה הוסיף הקב"ה לשמו של אברהם את ה' דוקא, משום שהוא תיקן אות ה' משם הוי"ה ב"ה והבן.

(רעוא דרעיון תשס"ו לפ"ק)

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

וְאֶעֱשֶׂה לְגִי גְדוֹל וְאַבְרָכָה וְאַגְדִּלָּה שְׁמִי וְהָיָה בְרָכָה (יב ב).

רצה לומר אמרו בוה"ק (ח"א ע"ג): הנשמה של אדם נקרא אברהם. היינו שהקב"ה אמר להנשמה של ישראל, כשתלך ותבא לעולם העשיה, או 'אעשה' שם 'לגוי גדול' כי כאן אין אתה אלא בחינה אחת נשמה, אבל כשתבא לגוף בר ישראל או צריך אתה להתחלק לרמ"ח אברים, ושם"ה גידים כנודע, כמו שיש לגוף רמ"ח אברים ושם"ה גידים, ה"ה לנשמה שהיא עיקר האדם האמיתי כנודע, והנשמה צריכה להתלכב בכל אבר ואבר ובגידיו, כי בלתי חלק הנשמה לא יכול האבר או הגיד הזה להיות כנודע, לזה כשבאה הנשמה לגוף בר ישראל או נתגדלה לרמ"ח אברים ושם"ה גידים רותניים. 'ואברכך' הרוחניים יהיו מסייעים לגוף שיהיה כולו טוב מצד הברכה. 'ואגדלה שמך' ר"ל ידוע הוא שיש ה' חלקי נפש רוח ונשמה חיה יחידה דנפש, וכן ברוח ונשמה חיה יחידה בכל אחת יש ה' חלקים אלו, ואם הנשמה היא למעלה או היא אינה אלא חלק אחד, וכשבאה לעולם הזה או תוכל לזכות ולקבל ולהתגדל בכל ה' חלקי נפש כנודע, לזה כתיב 'ואגדלה שמך' בעולם הזה כראמרו בוה"ק הקדוש (ח"ב צד): וזה יתיר יהיבין ליה ר"ח וזה יתיר יהיבין ליה נשמתא וכו'. והוה ברכה 'ואגדלה שמך'. 'והיה ברכה' ר"ל לפי שכל אלו ה' חלקי נפש ניכללין בשם הו"ה ב"ה כנודע, קצו של יו"ד הוא יחידה, יו"ד חיה, ה' נשמה, ו' רוח, ה' נפש, לזה אמר 'והיה ברכה' שכולם יהיו בכלל ברכה דקדושה אמר.

(ב'ן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

וַיִּסַּע אַבְרָם הַלְוִי וְנִסְוַע הַנְּגָבָה (יב ט).

רצה לומר ידוע הוא שכל הילוכו של בר ישראל בכל מקום שהוא הולך ונוסע צריך לכיין יחוד קב"ה, והוא בין בתפלה ובלימודו בתורה הקדושה, ואפילו בהליכתו בשוק כמו"מ וכיוצא בהם, בכל אלו הליכות צריך בר ישראל לידע שאין העולם הפקר ח"ו, והקב"ה מלא כל הארץ כבודו, לית אתר פנוי מניה, ובכל תנועה ותנועה צריך ליחד שמה דקב"ה, לזה מלמד אותנו התורה הקדושה ואמרה 'ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה' כלומר 'נסוע' עולה מקו"ם מקומו של עולם, והוא מספר שם הו"ה כוה יפ"י הפ"ה ופ"ו הפ"ה, ומלת 'הנגבה' עולה שם ארנ"י ב"ה, והוה יחוד קב"ה יאהדונהי.

(ב'ן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

וַיִּלְךָ לְמִסְעָיו מִנְּגַב וְעַד בֵּית אֵל וְגו' (יג ג).

'למסעיו' מלא יוד, ובוה"ק (ח"א ע"ג): נמצא למסעו כתיב. כבר כתבתי מדברי הוה"ה ומדברי מרן האר"י, כי בכל אלה ענינים, אלו ואלו דברי אלהים חיים, שהתורה נכתבת בכל המתיבתות ובכל העולמות, וכולם נכתבו מרועה אחד, אל אחד נתנם, וכל חסרות ויתירות שיש פלוגתא, הן בין המסורת, הן הגמרא עם המסורת כלם דברי אלהים חיים. והיה חיוב שכל אחד יכתוב לו ספר כמו שורש נשמתו, כמו רבי מאיר שכתב בתורתו כתנת אור באלף (כ"ד כג), ובן דן חושם (כ"ד צד), אלא דאנן לא בקיאיין בחסידות ויתירות לכתוב כמו שורש נשמתנו בעולמות העליונים, ועל פי התורה מחוייבין אנהנו לילך בתר רבים דכתיב (שמות כג ב) אחרי רבים להטות, ולכן אע"פ שחיובין לכתוב אחרי רבים, ותפסו הרבים כדעת הרמ"ה והרמב"ם, וכן צוה מרן האר"י (פעמי המצוות האיני) ליכתוב לו ספר כדעתם, אע"פ"כ אם נמצא כדעת אחר, עכ"פ בדיעבד כשר לקרות בו, ואין צורך להוציא אחרת, דאין זה נקרא משקר בשמא דמלכא (וזה"ק ח"ג ע"ג). חלילה, ואם נמצא 'למסעיו' יכול לסיים הקריאה בספר זה.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וְהָאֱמֹן בְּהוֹי"ה וַיַּחֲשֶׁבֶה לֹא יִדְרָקָה לוֹ (טו ו).

'האמן' חסר יו"ד. כי אמונה אין צריכה לחכמות [בחינת יו"ד], אלא אמונה בפשטות בדביקות ואהבה באלהי אחד אלהי ישראל, ובדברי הוה"ה ומרן האר"י, אבל לא בחקירות והבנות. אמרתי זאת בשבת העבר, ואמרו לי שכך פירש הצדיק אור מופלא מוה"ר רבי צבי אלימלך מדינאב זי"ע.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

אֲמַרְי נָא אַחְתִּי אֵת לְמַעַן יִיטַב לִי בְּעִבְרָךְ וְחִיתָה נַפְשִׁי בְּגִלְגָּלָךְ (יב ג).

[נמסר ב]מסורה [תרין 'אמרי נא', דין, ואידך] 'אמרי נא לשלמה המלך' (מלכים"א ב ז). מכואר (שמ"ר כא וזה"ק ח"ב מו). 'יהי כאשר הקריב' (לעיל פסוק יא) את לבו לאביו שבשמים, ['לבוא מצרימה'] שיוכל לנצח למצרים, למקום הקליפות והרהורים, כי מעשה הרשעים מביאין הרהורים לא טובים לצדיק, כדי שיעלה את הטוב וימול חלקם שבקדושה.

ולזה אמר 'הנה נא ידעתי' עיין בתולדת 'עקב יוסף בסופו, וביאר כי 'נא' פירושו שירדה המלכות חמשים מדריגות, בחינות נו"ן דנפילות בגלותא, כמעט 'הרי נחשת' (זכריה ו א. עיין בע"ה שמ"ט פ"ג), וירדה מן החיות של א'לופו של עולם שהוא א', וכיון שירדה כל כך, חשקה לחזור ולהתקרב אל החיות שהוא אות א', ועל ידי התפלה מעלין נו"ן הנפילה אל א'לופו של עולם, ותפלה עושה מחצה (ויק"ו י ה) כמעט 'נא' (שמות יט ב ועיין שם בפרש"י).

והנה קודם הפורענות ח"ו באה מחשבה זרה, כמו מחשבת זנות, או מחשבת ע"ז ר"ל, רק שמחשבת זנות מורה על אחרים הקרובים אליו, ומחשבת ע"ז מורה יסורים וצער הרבה על עצמו, או איזה עונש מיתה משמים, והתקנה הוא שיתקן מחשבה זאת, שיתן לב שיש בתוך מחשבה זאת ניצוץ השכינה שבתוך הקליפה, מחמת השכינה או מחמת חמאיו שעברו, וישתף את עצמו עם השכינה אחר שידע שאלופו של עולם בתוך כל תנועה, ואין שום דבר מקרה, ואם הוא ילך אחר הרע, אזי מוריד נפשו, וגם הניצוץ הזה לעומק הקליפות, וכשידע שהוא בהשגחה מהמשיגיה, ושם אתו עמו אלופו של עולם, ואז יראה ורעד יבוא בו, ויתפרדו 'כל פעולתי און' (תהלים צב י) ויפול הרע לנדת"ר, ויעלה רכוש גדול מעמקי הקליפות, ונעשה יחוד יראה עם גורא, וכשירגיל עצמו לקדש עצמו, אזי יבוא למדריגה גדולה לאהבה בתענוגים, וניצול גם הוא ממיתה משונה.

ובזה יובן 'הנה נא' שירדה החיות עד עמקי הקליפות, והתיקון לזה 'ידעתי' נתחברתי בהש"י, 'כי אשה יפת מראה' דלעילא 'את' הוא, ועשה יחוד ארבע הו"ת עם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן עם ארנ"י אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד במספר 'כי אשה יפת מראה', כי על ידי שנכנס בו איזה מחשבה גשמי ונפסק מהדביקות, וזה עיקר נסיון לאדם, נתקשר ביחודא עלאה.

וכש'יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת' חש 'והרגו אתי' במחשבות רעות, [כמעט] 'ידעו אותנו המצרים' (דברים ו ז), כי כן למעלה מכריזין מאן בעי למחוי ביקרא דמלכא, סמ"א לא ניחא להו ואתפרשין (וזה"ק ח"ב ק"ד), ואלו היו יודעין שיהיה זיוג לא היו מתפרשין, כי היו רוצין להכליל ליהנות משרי שפע הכל כנודע, וכן כאן 'והרגו אתי' 'ימשיכו אתו ח"ו לתאות גשמות, כדי שיהיו הם, ויהיה להם חלק ביווג קדוש כוה.

'אתך יחיו' בודאי 'יחיו דגן ויפרחו כנפן' (הושע ד ח), כי השכינה עמך בודאי לא תפול בידם להגשמים אותך באיזה מחשבה, אלא אדרבה 'אתך יחיו' כבנים, ויתחדש לך מטרון כנפן, כבנים ובני בנים, על כן 'אמרי נא' למלכות שמים 'אחתי' לעשות הכל בחכמה, וברמיזא דחכמתא, 'אמרי נא לשלמה המלך' שהשולם שלו (שמ"ר נב ה), 'אחתי את' [בסוד] 'אמור לחכמה אחתי' (משלי ז ד), שתעלה במעלת הדביקות והחכמה, ולהעלות אברי השכינה כתי"ו עד אל"ף 'אמרי נא אחתי א"ת'.

עיין ביחוד א'חווה' ב'ספספני' (שער התורים פ"ג), והשם זה סוד הדרים עליונים המריקים שפע וברכה, ולכוין בשם אוה"ב כמלוי אל"ף ו"י ה"י ב"ת, והוא עה"כ, או הה"א ואת הוא כמלוי ה"א, מספרו 'למען ייטב לי בעבורך', [וגם] 'אמרי נא אחתי את' ב"פ מספר 'למען ייטב לי בעבורך', וכל זה על ידי המשכות שם הנ"ל ג"פ ערב ובקר וצהרים כמספר זה והבן, והוה 'וחיתה נפשי' 'וחיתה נפשך' ירמיה (לה ז) והבן.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

חיוב הנחת תפילין ר"ת. סימן לד (טז)

סיכום ותמצית דעת רביה"ק זיע"א בענין חיוב הנחת תפילין דר"ת בתוספת נופך

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

זה עיי"ש, וכעין זה כתוב בפע"ח שער התפילין (ריש פרק ט) עיי"ש והוא אותה הכוונה כמו הריטב"א הנ"ל שבשורש ב' הסברות הם אמת אלו ואלו דברי אלקים חיים, ומ"ש שלא כדברי החושבים שסברא אחת הוא האמת והאחרת בטילה וכו' הכוונה שלא לומר כמ"ש לגבי מחלוקת ב"ש וב"ה שסברת ב"ש נדחית לגמרי אלא כאן בתפילין יש חיוב להניח שניהם מכח ספיקא דאורייתא והבן, וזה מ"ש בזהר (ח"ג רנה ע"א, תיקוני זוהר חדש קד ע"ב) דתרוייהו צריכי, מכח ספיקא דאורייתא יש חיוב להניח שניהם, וכן הבינו מקובלי אשכנז ותלמידי רבינו הקדוש אור שבעת הימים הבעש"ט זיע"א, משא"כ מקובלי הספרדים הבינו אחרת עיין עליהם.

חיוב לברך על תפילין דר"ת

ולכן דעת רבינו דיש לברך על תפילין דר"ת להניח שאין לחלק בין רש"י בזה לר"ת, שאם מניח אחר תפילין דרש"י תפילין ר"ת מברך, וכן אם מניח רק תפילין דר"ת במנחה או בלימוד התורה כמ"ש בשערוה"ק, דיש לברך וכן דעת המצת שמורים עיי"ש והנראה בבאר היטב הקודם עיי"ש.

כוונת רבינו מי שאינו מניח תפילין דר"ת

ומ"ש דמי שאינו מניח תפילין דר"ת הוא בכלל פושע ישראל בגוף קרקפתא דלא מנח תפילין, הוא דוקא אם עושה כן במזיד ובמרד ובשאת נפש, שאינו מאמין שיש חיוב להניח תפילין דר"ת אפילו מספק.

דעת רבינו בהנחת תפילין דשמו"ר וראב"ד

הנה בנוגע לשיטת השמושא רבא, שהאריז"ל החמיר להניחם, הנה בשער הכוונות ובפע"ח שם סתם דבריו ולא פירש בפרטות מהוא דעת השמו"ר, אלא כתב שגודל הבתים יהיו אצבעיים על אצבעיים וכדעת רש"י, והנה בשו"ת הרמ"ע בפאנו (סימן ק"ז) קיבל מתלמיד האריז"ל ה"ה המקובל מהר"י סרוק זצ"ל וגם קבל הרבה קונטרסים מתלמידי האריז"ל מצפת כידוע, שהכוונה שתפילין דשמו"ר הוא שיש לסדרו פרשת קדש מימין המניח וכדעת רש"י דהיינו כסדרן, וגם נכלל בזה חיוב להניח כדעת הראב"ד שהוא קדש בימין המניח וכדעת ר"ת עיי"ש באורך, וכן דעת המצת שמורים בדעת השמו"ר שהוא קדש בימין המניח אלא שסובר שבזה לא נכלל דעת הראב"ד אלא דיש להניח רק השמו"ר עיי"ש.

והנה רבינו הקדוש פסק כדעת הרמ"ע מפאנו הנ"ל דיש להניח גם שמו"ר וראב"ד שהם קדש בימין המניח והגם שרבינו העט"צ זצ"ל בספרו פרי קודש הילולים חלק על הרמ"ע מפאנו וס"ל כפשט דברי האריז"ל, אולם חזר בו אח"כ כמבואר במגילת סתרים לרבינו הקדוש זיע"א.

יסוד ענין אלו ואלו דברי אלוקים חיים

יסוד דברי רבינו מבוסס על דברי רבינו הריטב"א ז"ל בחי' על עירובין (דף יג ע"ב), בהא דא"ר אבא אמר שמואל שלוש שנים נחלקו ב"ש וב"ה, הללו אומרים הלכה כמותינו, והללו אומרים הלכה כמותינו, יצאה בת קול ואמרה אלו ואלו דברי אלוקים חיים הן. והלכה כב"ה וכו' וביאר הריטב"א ז"ל דבשורש התורה ישנם תמיד שני דעות והם מ"ש אלו ואלו דברי אלקים חיים. אולם בפסק הלכה יש בכוח חכמי הדור כל אחד בזמנו לפסוק כאחד מן הדעות, וכ"ד רבינו האריז"ל בלק"ת פרשת תצא בטעמי המצות (ד"ה אזהרת אתנן זונה) בסופו עיי"ש. ומקרא מלא הוא (שופטים יז ט) ובאת אל הכהנים הלויים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם, ולגבי מחלוקת ב"ה וב"ה אמרו בברכות (דף לו ע"ב) ב"ש אינו משנה דהיינו דעת ב"ש נדחה לגמרי ולא מתחשבין בדעתי ואפילו לחומרא.

ענין אלו ואלו דברי אלוקים חיים בתפילין

וה"ה במחלוקת תפילין דרש"י ור"ת בשורש התורה אלו ואלו דברי אלקים חיים בשורשם. ונחלקו בזה הראשונים אולם כאן לא נפסק הלכה כמאן ורוב הראשונים נקטו שיש להניח שניהם מספק שהוא ספיקא דאורייתא, ולכן דעת רבינו שיש חיוב גמור מטעם ספיקא דאורייתא להניח שניהם מספק, אולם יש להתנות ולכוין בהנחתן באותן שעשוין כתקונן אליבא דהילכתא בהם אני יוצא והאחרים הם כרצועות בעלמא, כדי שלא לעבור איסור דאורייתא בבל תוסיף. וכמ"ש הטור בשם אביו הרא"ש (א"ח סי' ל"ד), וסיים הטור שם דמיקרי בל תוסיף ולא מועיל להתנות אלא כשעושה חמש בתים, דהיינו כמו הזקן ממרא (סנהדרין פ"ח) שרצה לאחד שיטת רש"י ור"ת ביחד קדש והיה כי יביאך והיה שמוע שמע והיה אם שמוע, [או קדש והיה כי יביאך שמע והיה אם שמוע שמע], בחמש בתים, בזה סובר הטור בשם אביו הרא"ש דלא מועיל להתנות מפני היותם מחוברים בקציצה אחת אז עובר תמיד איסור בל תוסיף, משא"כ כשמניח שני קציצות ביחד רש"י ור"ת לא מחוברים, שייך להתנות, כדי שלא לעבור באיסור בל תוסיף.

משא"כ בדיון שברים תרועה שהתקין רבי אבובו בראש השנה (ל"ד ע"א) לתקוע שניהם דלא צריך להתנות שיש סברא ששניהם אמת להלכה ולמעשה, עיי' דעת רב האי גאון המובא ברא"ש בראש השנה שם.

וזהו ג"כ דעת רבינו הקדוש האריז"ל ז"ל במ"ש בשעה"כ בענין התפילין (דרוש ו' דף י"א ט"א) וז"ל, ובזה נבין דרש"י ור"ת לא פליגי וב' הסברות הם דברי אלקים חיים, שלא כדברי החושבים שסברא אחת הוא האמת והאחרת בטילה חלילה מלהאמין דבר

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבתינו זי"ע

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון (יר יח).

רבנותא כל כך, אני אומר שילכו לקראת משיח עם רבי כמוני, ואז יראה משיח צדקנו את מרירות הגלות שהיתה לנו, ובמה היה לנו להחיות את נפשנו. ובה רמזו הרה"ק מוידיתשוב על עצמו. נענה רבינו ואמר חס ושלום, כבוד מעלתו יהיה רבי, וגדול יהיה שמו גם כשיבוא משיח צדקנו, והראיה מהרה"ק מראפשיין שאמר כך על עצמו. תולדות קאמרנא

כשקיבל ברכת שלום מהרה"ק מראפשיין, אמרו: מחותן כשיבוא משיח צדקנו נלך גם אז לקראתו בצלוחית יי"ש, להראות לו את גודל צער הגלות שעבר עלינו, ונראה לו כמה החיינו את נפשנו, כי כשיבוא הגואל כתיב לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר ה' (עמוס ח יא). והשיב לו הרה"ק מראפשיין: החיות מו"ש לא תהא עוד

פעם כשבא הרה"ק מהר"א מוידיתשוב זי"ע, לקבל את פני רבינו הנה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרנא זי"ע, פתח הרה"ק מוידיתשוב ואמר: הנה הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיין זי"ע היה מחותנו של הרה"ק רבי מאיר מסמטאבנין בעל האור לשמים זי"ע, לפני החתונה הלך האור לשמים לקראת מחותנו, ונשא בידו צלוחית יי"ש.

הרה"ק רבי אברהם משה בן רבי צבי הירש מפשעווארסק זצ"ל ט' חשוון תקנ"ד

תולדותיו

מעט מזעיר מתולדותיו ידוע על האי צדיק קדוש המקובל האלוקי רבי אברהם משה מפשעווארסק זצ"ל, שהאיר את שמי העולם בכלל ושמי החסידות בפרט, הוא אינו הרה"ק רבי משה מפשעווארסק זצ"ל בעל 'האור פני משה' והסופר סת"ם הידוע, שניהם חיו בתקופה אחת בעיר פשעווארסק, והחילוק ביניהם אחד נקרא בשם רבי אברהם משה והשני בשם רבי משה בלבד, גם חילקו ביניהם שרבי אברהם משה קראו הראשון דער ערשטער שנסתלק קודם לרבי משה השני, גם חילקו ביניהם שהראשון קראו הגדול דער גרויסער בפרט שהיה גם גדול בקומה וגבוה משאר העם.

רוב ימיו ושניו חי חיי צער ודחקות תעניות וסיגופים היו מנת לחמו, תיקון חצות וגלגולי שלג ועוד הרבה והרבה סיגופים עשה על עצמו, הניח לכינים ופרעושים שיעקצו גופו הקדוש, הפקיר גופו החמרי והגשמי למען כבוד יתברך שמו, בשר לא נכנס לפיו משבת לשבת, ורק בשבת קודש טעם מעט מן המעט כל שהוא מן הבשר שהכיני לכבוד שבת קודש, שמו הגדול נתפרסם בפי כול ואפילו מתנגדי העיר העריצוהו מאוד בראותם דרכו בקודש מגודל קדושתו הגדול ופרישותו מכל הבלי עוה"ז. נתפרסם שמו בפי העולם גם לבעל רוח הקודש גלויה וראה מסוף העולם ועד סופו, רבינו הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א בעל 'הינועם אלימלך' היה פעם אחת ללינת לילה בביתו יחד עם אחיו רבינו הרה"ק רבי זושא מאניפלי זיע"א בעת שערכו יחד הגלות, ושם נתוודע בפעם הראשון אליו.

במשעולי החסידות

אורו של רבינו הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א התחיל לזרוח והאיר לכל העולם, וכל מבקשי וצמאי דבר ה' השכימו לפתחו, בין אלה אשר לקחו מקלם ותרמילם וכתתו רגלם ליהנות מזיו השכינה, היה ג"כ רבי אברהם משה, ודי להעתיק ממה שהוא בעצמו כותב בהסכמתו לספר הקדוש 'ינועם אלימלך' מגדלות רבו ומביתו הגדול תל תלפיות, וז"ל: **וכבר יצא טיבעו בעולם ושמעו הטוב הולך בכל המדינות, והעמיד תלמידים רבה, ורבים השיב מעוון, כאשר נודע**

מבאר רבותינו

וצדיק אחד היה רבינו משה מפשעווארסק הראשון, שמימיו לא נשמע ממנו שום קטנות והרכנת הראש, אלא תמיד היה משבח עצמו ומספר גדלות נפשו ומדריגות הרמות שלו, והיאך הוא גדול בשמים ובארץ, והיאך כל העולם כולו כדאי הוא לו, ובכל רגע היה מספר רוח הקודש, צופה בבירור על כל ההוה, והיה נראה ממנו נפלאות ונוראות, והיה תמיד משבח ומספר גדלות עצמו. וכל זה שנפשו היה נמוכה כעשב קטן ולבבו נשבר מאוד, אין ממש, כתולע קטן הרוחש על הארץ מגדולתו אין סוף. ולכן בהכרח היה שיגביה את עצמו להרחיב דעתו, להשפיע אור וחיות ושפע על כל העולם שלא יתבטל מכל וכל. ונשמתו היה מפלא עליון הפלא ופלא.

('נוצר חסד' אבות פ"ו מ"א אותיות ט' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א)

ואמר הצדיק רבינו משה הגדול מפשעווארסק, כשאדם לובש ארבעה בגדי לבן לשבת מוחלין לו כל עוונותיו, ושאל לו בנו: הרי ראיתי אותך מתפלל מנחה אחר לבישה ואמרת סלח לנו בבכיה עצומה? והשיב: בזה העולם שהייתי בערב שבת נמחל לי, וכשהלכתי לעולם של מעלה מזה היה נרשם עלי כמה עונות.

('זוהר חי' ח"ב שמה ע"ב לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א)

שמעתי מאמרו זלה"ה מעשה מרבינו משה הגדול זצ"ל מפשעווארסק, שנסע פעם אחת בלילה באיזה דרך, והיה תועה ביער גדול, עד שלא היה לו שום דרך שיכול לצאת משם, והיה תועה לערך שלשה שעות, ואחר כך היה רואה מרחוק בתוך היער הלו בית קטן ונר היה דולק שם, והיה מושך אחר זה הנר עד שבא לבית הקטן הנ"ל, ומשבא לשם רואה הוא שגזלנים וחמסנים יושבים, והיה לו פחד גדול מזה, ותיכף ומיד כשראו הגזלנים אותו לקחו לבית שלהם, ומשראה הצדיק הלו שהוא במקום סכנה כזו, מיד התחיל לומר וידוי ושמע ישראל בלי הפסק רגע בפחד גדול, והיה בהשגחתו אין סוף ברוך הוא שגזלן אחד היה ביניהם איש יהודי, והיה מכיר אותו, וביקש מחבריו שאל יזיקו ואל יפגעו חס ושלום בהצדיק הזה אפילו כחוט השערה, וכולם שמעו לו, ותיכף הלכו כולם אל הצדיק הלו, ואמרו לו: רבינו אל תפחד מאתנו כי לא נעשה לך שום דבר קטן רע חס ושלום, רק בקשה אחת יש לנו לרבינו שישמע לנו, יש נער קטן אתנו ואנחנו רוצים לנסותו לפני רבינו אם הוא מוצלח או לאו, השיב להם הצדיק: הן, אמרו אל הנער הזה: להביא להם נר, והלך הנער והביא להם, ושאלוהו: למה הביא להם במקום הנר, השיב להם: שהם לא שלחוהו רק עבור להם ולא עבור נר, והם בשלהם שרק עבור נר שלחוהו ולא עבור להם, והנער לא הודה להם, עד שהציעו אותו על הספסל והלקו אותו עשרים מלקות במטותם, ולא הודה להם, ואחר זה שלחוהו עבור סכין, והוא הביא להם מים, ועל שאלתם למה הביא מים, ענה להם שרק עבור מים שלחוהו ולא עבור סכין, ושניהם עומדים על דעתם, לקחוהו פעם שנית והציעו אותו על הספסל, והלקו אותו עוד שלושים מלקות במטותם, ולא הודה להם, וכך היה עד חמשה פעמים, שבכל פעם ששלחו עבור זה הביא להם דבר אחר, והוא עמד על דעתו ולא הודה להם על שום דבר קטן מהשליחות, ובכל פעם ששלחוהו ולא קיים את דברים הלך אותו עוד יותר מלקות, עד שבפעם החמישית הלך אותו מאה מלקות בפעם אחת כמעט עד כדי להמית, והנער הזה לא הודה להם עד סופו, ואחר זה שאלו את הצדיק: אם הוא מוצלח או לאו, השיב להם הצדיק: שעמד בנסיון ומוצלח לאומנתו, ואמרו הגזלנים האלה להצדיק: ידעתם רבינו על מה עשינו זאת, הוא אינו אלא כדי שאם יגנוב או יגזול וירדפו אחריו וישיגוהו, וילקו אותו אפילו כמעט עד כדי להמית מכת רצח, ידע שלא ילקו אותו תמיד בלי הפסק ומוכרח הלוקה להפסיק, והוא יתחזק בדיבורו ולא יודה להם בשום אופן. וכשמע הצדיק דברים אלה שמח מאוד בגלל שיש בו מוסר גדול, כלומר שאם מייסרין איזה איש כשר מן השממים בניסיונות כנודע, ידוע נדע שאין מייסרין אותו תמיד חס ושלום בלי הפסק, אלא מוכרח הוא יתברך ברוב רחמיו להפסיק.

(זקן ביתו' אבות פ"א מ"ז אופן ז' לרבינו אליעזר צבי מקאמרנא זיע"א)

ביהודה ובישראל שמו, לכל היד החזקה אשר עשה לעיני כל ישראל, עכ"ל.

וממשיך וכותב על עצמו בעת שהסתופף בצל רבו, וז"ל: והנה מחמת שנפשי יודעת מאוד מיעוט ערכי, מסוה הבושה על פני, כי בושש משה להרים את ידו לספר את גדולת עילות תהילות מעלות אדמו"ו ז"ל, כי ליה זומיה תהילה, והמפורסם אין צריך ראייה, אמנם מחמת מיום אשר נתן לי אלקים לב לדעת ועינים לראות חסידותו ופרישתו של אדמו"ו, לא זזתי מכותלי בית מדרשו, ותמיד הייתי מסתופף בצלו צל החכמה והיראה, ויראתי בפצותי שיח לספר בשבחו שלא אפגום בכבודו, כי הן אלא קצות דרכיו, אם אמרתי אספרה גודל מדרגותיו קצר המצע מהשתרע, ומיום אשר נלקח ממנו ארון אלקים, מאנה הנחם נפשי, כי חשכו הרואות בארבות.

גם רבו הרה"ק בעל 'הינועם אלימלך' העריכו לאחד מגדולי תלמידיו והפליג שבחו הגדול בין שאר התלמידים, וכן השתדך עמו שכנדו הרה"ק רבי מנחם מנדל בער מפשעווארסק זצ"ל, בן לבנו הרה"ק רבי אליעזר מליז'ענסק זצ"ל היה חתן רבי אברהם משה, וכן הוא מבין כמה מיחידי תלמידי רבו הרה"ק בעל 'הינועם אלימלך' שנתנו הסכמה על ספר הקדוש של רבם 'ינועם אלימלך', שיצא לאור אחר הסתלקותו.

רבים מצדיקי הדור הסתופפו בצילו לשמוע דבר ה', מן חד מחברייה קדישתא מעתיקי שמועתא גדולי הצדיקים אשר לפניו, וממה שהוסיף מדיליה, ביחוד קנה ממנו הרבה חכמה הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זצ"ל, תורה ביקש ממלאך ה' צבאות.

הסתלקותו

וימת משה עבד ה' ביום ט' חשוון תקנ"ד, ונקבר בעיר פשעווארסק, על מצבתו נחרט: פ"נ החסיד המפורסם המקובל איש אלוקי וכי'.

חתניו: ידועים לנו חתנו הראשון הנ"ל רבי מנחם מנדל בער מפשעווארסק זצ"ל בנו של רבי אליעזר מליז'ענסק זצ"ל ונכדו של רבו הרה"ק בעל 'הינועם אלימלך' זיע"א, וחתנו השני הגאון רבי אברהם זאב וואלף פרענקיל אבד"ק פשעווארסק בעל שו"ת 'משיב כהלכה'.